Uluslararası Beşerî Bilimler ve Sanat Dergisi

Araştırma makalesi -Research Article
DOI: 10.5281/zenodo.21001737

Bolu Âşıklık Geleneği ve Âşık Figanî'nin Şiirlerinde Nasihat

The Bolu Minstrelsy Tradition and Didactic Counsel (Nasihat) in the Poetry of Âşık Figanî

tekrecep78@gmail.com

Recep TEK
(Sorumlu Yazar-*Corresponding Author*)

Prof.Dr.,Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Nevşehir/TÜRKİYE

Prof.Dr.,Hacı Bektaş Veli University, Faculty of Arts and Sciences, Nevşehir/TURKIYE

Öz

XV. yüzyılın sonlarıyla XVI. yüzyılın başlarında teşekkül etmeye başlayan Âşık edebiyatı, Türklerin yüzyıllardır yaşattıkları edebî geleneklerinin Anadolu coğrafyasında çeşitli amillerin tesiriyle yeniden şekillenmiş Türk edebiyatının mühim bir koludur. Türk halk felsefesinin en güzel örnekleri Âşık edebiyatı ürünlerinde karşımıza çıkar. Dönemin sosyal, siyasî ve askerî olayları, halkın bu olaylar karşısındaki tavrı, sevinçleri, üzüntüleri, dünya görüşleri, hayata bakışları, yöneticiler hakkındaki düşünceleri, bu edebiyat verimleri sayesinde bize ulaşmıştır. Âşık tarzı şiirde didaktik (öğretici) şiirlere "nasihat" adı verilir. Köken itibariyle Arapça "nush" kökünden türetilmiş olup Farsçada "pend", Türkçede ise "öğüt" karşılığında kullanılan nasihat kavramı ahlaki değerlerin korunmasında ve bireyin manevi açıdan olgunlaşması sürecinde temel bir işlev üstlenmiştir. Bu bağlamda nasihat, kültürel ve dini kodların aktarılmasında tarih boyunca önemli bir araç olmuştur. Âşıkların şiirlerinde de nasihat, bireysel ve toplumsal işlevi olan bir öğe olarak karşımıza çıkmaktadır. Âşıklar, halkın sözcüsü kimliğiyle toplumda görülen aksaklıkları dile getirirken bunların düzeltilmesi için öğüt verici bir tavır takınmışlardır. Bolu âşıklık geleneğinin önemli isimlerinden olan XIX. yüzyıl âşıklarından Geredeli Figanî de Âşık edebiyatında nasihat geleneğini güçlü bir şekilde sürdüren âşıklardandır. Onun nasihat içerikli dörtlükleri hem bireysel ahlâkı hem de toplumsal düzeni inşa etmeyi hedefleyen çok yönlü bir bilgelik aktarımıdır. Tasavvufî öğretileri halkın gündelik yaşamıyla buluşturan şair, bir yandan faniliği ve ahireti hatırlatırken diğer yandan bireyin davranışlarını düzenleyen ahlâkî prensipleri ve toplum içinde uyulması gereken kuralları dile getirir. Onun nasihat şiirleri, yalnızca bir şairin bireysel tecrübelerinin yansıması değil aynı zamanda bir toplumun inanç ve değer dünyasının da taşıyıcısıdır. Onun şiirlerinde dinî, ahlaki ve toplumsal öğütler birbirini tamamlayan parçalar şeklinde bütünleşir. Bu bütünlük bireysel maneviyatın gelişmesini ve toplumsal düzenin korunmasını hedefler. Figanî, bu yönüyle sadece bir âşık değil halkın inanç, ahlâk ve sosyal yaşamını düzenleyen bir "irfan rehberi" konumuna yükselir. Dolayısıyla onun nasihat şiirleri, Âşık edebiyatının işlevsel yönünü en güçlü biçimde ortaya koyan örnekler arasında değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Âşık edebiyatı, âşık, Bolu aşıklık geleneği, Geredeli Figanî, nasihat şiiri

Abstract

The minstrel literature, which began to take shape in the late fifteenth and early sixteenth centuries, constitutes a significant branch of Turkish literature that was reshaped in the Anatolian geography under the influence of various factors, while preserving centuries-old Turkish literary traditions. Some of the finest examples of Turkish folk philosophy are encountered in the works of minstrel literature. The social, political, and military events of the period, the people's reactions to these events, their joys and sorrows, worldviews, perspectives on life, and opinions about rulers have been transmitted to us through the works of this literary tradition. In the minstrel poetic style, didactic poems are referred to as "nasihat" (advice). Derived from the Arabic root *nush*, and corresponding to *pend* in Persian and *öğüt* in Turkish, the concept of nasihat has assumed a fundamental function in preserving moral values and guiding the individual toward spiritual maturation. In this respect, advice has historically served as an important instrument in transmitting cultural and religious codes. In the poetry of minstrels, advice appears as an element with both individual and social functions. As representatives of the people, minstrels articulated social disruptions and adopted a didactic stance aimed at correcting them. Geredeli Figanî, a nineteenth-century minstrel and one of the prominent figures of the Bolu minstrel tradition, is among those who strongly sustained the tradition of advice in minstrel literature. His advisory quatrains convey a multidimensional wisdom that seeks to construct both individual morality and social order. By integrating Sufi teachings with everyday life, the poet simultaneously reminds emphasizes of the transience of the world and the reality of the hereafter, while also articulating moral principles that regulate individual behavior and social norms. His advisory poems are not merely reflections of a poet's personal experience, but also carriers of a society's system of belief and values. In his poetry, religious, moral, and social counsels merge into complementary components. This unity aims at both the development of individual spirituality and the preservation of social order. In this sense, Figanî rises beyond the identity of a minstrel to become a "guide of wisdom" who shapes the faith, morality, and social life of the people. Therefore, his advisory poems can be regarded as among the most powerful examples demonstrating the functional dimension of minstrel literature.

Keywords : Minstrel literature, minstrel, Bolu minstrelsy tradition, Geredeli Âşık Figanî, advisory, poetry

Geliş Tarihi/Received	02.03.2026
Kabul Tarihi/Accepted	24.04.2026
Yayın Tarihi/Publication	29.06.2026

Atıf
Tek, R. (2026) Bolu Âşıklık Geleneği ve Âşık Figanî'nin Şiirlerinde Nasihat. *trk Uluslararası Beşerî Bilimler ve Sanat Dergisi*, 7(1),35-48. https://doi.org/10.5281/zenodo.21001737

Citation
Tek, R. (2026). The Bolu Minstrelsy Tradition and Didactic Counsel (Nasihat) in the Poetry of Âşık Figanî. *trk International Journal of Humanities and Art*, 7(1), 35 -48. https://doi.org/10.5281/zenodo.21001737

The content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International License.

Giriş

XV. yüzyılın sonlarıyla XVI. yüzyılın başlarında teşekkül etmeye başlayan Âşık edebiyatı, Türklerin yüzyıllardır yaşattıkları edebî geleneklerinin Anadolu coğrafyasında çeşitli amillerin tesiriyle yeniden şekillenmiş Türk edebiyatının mühim bir koludur. X.-XV. yüzyıllar aralığında sosyo-kültürel yapımızda meydana gelen değişim ve dönüşümler neticesinde ozanlar yerlerini âşık adı verilen sanatçılara bırakmışlar ve bu sanatçı tipi de Âşık edebiyatı denilen bu edebiyat geleneğini vücuda getirmiştir.

Âşıklık geleneği, Türk halk kültüründe doğal ve canlı yapısı sayesinde toplumda önemli roller üstlenen, kültürün estetik ve toplumsal bellek özelliklerini taşıyan en önemli alanlardan biridir (Doğan, 2025, s. 1711). Âşık tarzı, tarihin derinliklerinden süzülerek şekillenmiş, kendine özgü kuralları ve değerleri olan, kuşaktan kuşağa aktarılarak varlığını sürdüren ve devamlılığını sağlayan bir edebiyat geleneğidir. Toplumun "kültürel kodları" olarak ifade edilebilecek din, tasavvuf, günlük yaşam; gelenekler, ahlâk anlayışı, kutsal değerler ve sözlü gelenekte yaşayan bütün değerler, Âşık edebiyatını besleyen kaynaklardır.

Türk halk felsefesinin en güzel örnekleri Âşık edebiyatı ürünlerinde karşımıza çıkar. Dönemin sosyal, siyasî ve askerî olayları, halkın bu olaylar karşısındaki tavrı, sevinçleri, üzüntüleri, dünya görüşleri, hayata bakışları, yöneticiler hakkındaki düşünceleri, bu edebiyat verimleri sayesinde bize ulaşmıştır. Geçmiş hayattan izler taşıyan bu canlı vesikalar, aynı zamanda bizim o dönemdeki toplum psikolojisi hakkında bilgi edinmemize yardımcı olur.

Nasihat Kavramı ve Âşık Edebiyatında Nasihat

Köken itibariyle Arapça "nush" kökünden türetilmiş olup Farsçada "pend", Türkçede ise "öğüt" karşılığında kullanılan nasihat kavramı, yalnızca bireyi iyiye yönlendirmek değil; aynı zamanda kötü olandan sakındırmak, hakikati ortaya koymak ve bireysel ya da toplumsal düzeyde yol gösterici olmak anlamlarını da içermektedir.

Nasihat hem ahlaki değerlerin korunması hem de bireyin manevi açıdan olgunlaşması sürecinde temel bir işlev üstlenmektedir. Bu bağlamda nasihat, kültürel ve dini kodların aktarılmasında tarih boyunca önemli bir araç olmuştur.

Nasihat kavramı yalnızca öğüt verme ve öğretme işleviyle sınırlı değildir; aynı zamanda eleştiri, yergi ve kimi zaman öfkeyi de içinde barındırır (Anaz & Arı, 2018, s. 218). Bu yönüyle nasihat, bireylerin ve toplumun hatalardan ders çıkararak daha iyiye yönelmesini amaçlar.

Uyarma, deneyimi aktarma ve eğitim amaçlı olan nasihatler, geçmişte ve günümüzde olmuş, gelecekte de olabilecek olumsuzlukları önceden gösterip doğruları vererek olumsuzlukların tekrar yaşanmaması çabasına ve isteğine dayanır (Artun, 2008, s. 131-132).

Âşık tarzı şiirde didaktik (öğretici) şiirlere "nasihat" adı verilir. Bunlar, bir şeyi öğretmek, bir düşünceyi tanıtıp yaymak, propagandasını yapmak için yazılmış şiirlerdir (Başgöz, 1968, s. 19). Böylece halk eğitimi, âşık tarzı şiir geleneğinin en önemli misyonlarından biri hâline gelmiştir (Aksoy, 2022, s. 1410).

Toplumla içi içe olan, onlarla aynı havayı soluyan, aynı suyu içen, aynı sofraya oturan, aynı toplumsal hadiseleri yaşayan âşıklar, toplumun diğer bireylerinden farklı olarak sahip oldukları sanatçı kimlik ve kişilikleri ile içinden çıktıkları toplumun duygu ve düşüncelerinin tercümanı olmuşlardır.

İslamiyet'ten önce Türk toplum yaşamında mühim bir yere sahip olan ve genellikle ozan ismiyle bilinen şairler, İslamiyet'ten sonra "âşık" adını almışlar ve bilhassa "rüya motifi" sayesinde bu mevkilerini devam ettirmişlerdir. Genellikle hayatlarının büyük bir bölümünü seyahatle geçiren âşıklar, ustaları ve bulundukları kültür ortamlarının yanı sıra gördükleri, duydukları, yaşadıkları ve tanık olduklarıyla büyük bir tecrübe kazanmışlardır. Dolayısıyla onlar, "bilgi birikimleri", "deneyimleri", "söz dağarcıklarının zenginliği", "görgüleri" ve "yol göstericilik yetenekleri" ile bulundukları toplum içerisinde sevilen, sayılan, sözlerine itimat edilen "birer bilge kişi" işlevi üstlenmişlerdir. (Yıldırım, 1999, s. 506). Onlar, bu işlevleriyle bireylerin, halkın ve yöneticilerin karşılaştıkları sıkıntılara çözüm bulmada, bireyler arası ilişkileri ve toplum hayatını düzenlemede, çeşitli konularda halka ve yöneticilere yol göstermede önemli rol oynamışlardır. Yazının yaygın olarak kullanılmadığı devirlerde bile sözlü kültürün oldukça etkin bir unsuru olarak var olan şiirin bu derece etkili olması, onu üreten aşıkların da toplumdaki yerini önemli kılmıştır (Kundakcı, 2019, s.116).

Ortaya koydukları eserlerde aşk, özlem, yiğitlik, ölüm, toplum, din, zamandan şikâyet (Artun, 2001, s. 123-130) gibi konulara yer veren âşıklar, hemen hemen her konuda şiirler söyleyerek halkın acısına, sevincine ortak olmuşlar, toplumda gördükleri yozlaşmaları eleştirerek dile getirmekten çekinmemişlerdir. Bu çerçevede onlar, halka hem duygu hem de düşünce ağırlıklı konularda nasihat etmeyi de görev saymışlardır. Toplumda şahit oldukları olumsuz durumlar karşısında halkın nasıl davranması gerektiğini şiirlerinde dile getirmişlerdir (Karakaş, 2025, s. 520).

Âşıkların şiirlerinde nasihat bireysel ve toplumsal işlevleri olan bir öge olarak öne çıkmaktadır. Âşıklar, halkın sözcüsü kimliğiyle toplumda görülen aksaklıkları dile getirirken bunların düzeltilmesi için öğüt verici bir tavır takınmışlardır. Şiirin etkileyici gücünden yararlanarak toplumsal düzeni koruma, bireyleri iyiliğe yönlendirme ve kötülüklerden sakındırma amacı güden âşıklar, sözlü kültürün taşıyıcıları olarak geleneksel değerlerin aktarımında önemli bir rol üstlenmişlerdir (Doğan, 2023, s. 575).

Nasihat içerikli şiirlerde atasözleri, deyimler, dinî referanslar ve bireysel hayat tecrübeleri sıkça kullanılmış; böylece verilen mesajlar daha anlaşılır ve etkili hâle getirilmiştir. Âşıkların öğüt verme amacıyla söyledikleri şiirler, halkın eğitiminde ve

terbiyesinde işlevsel bir araç olmuş, zamanla bazı dizeler bir atasözü gücüyle dilden dile aktarılmıştır (Boratav, 1969: 29) Âşıklar, öğüt için yazdıkları destanlardan dinî-tasavvufî şiirlere kadar pek çok metinde didaktik ögelere yer vermişlerdir (Başgöz, 1968, s. 19) Bu açıdan âşıkların şiirleri, eğlendirici işlevin yanı sıra öğretici ve uyarıcı bir boyuta da sahiptir.

Âşıkların nasihatlerinde bireysel sorumlulukların ve toplumsal değerlerin korunmasına yönelik mesajlar görülmektedir. Âşıklar, toplumsal normlara aykırı davranışları ele alırken kişisel, sosyal ve siyasi boyutları işleyen eleştirel bir tutum benimsemişlerdir (Artun, 2008, s. 132) Böylece nasihat şiirleri, toplumsal bilinci canlı tutan, halkın doğru davranış biçimlerine yönelmesine aracılık eden birer edebi ürün olmuştur. Bu yönüyle Âşık edebiyatında nasihat, yalnızca bireye değil, bütün bir topluma yönelik ahlakî ve kültürel bir eğitim işlevi görmüştür.

Bolu Âşıklık Geleneği ve Âşık Figanî

Bolu âşıklık geleneği hakkında kaynaklarda yeterli bilgi olmamakla beraber İstanbul, Bursa, Kastamonu, Tokat, Çankırı, Yozgat, Konya, Kayseri, Adana, Maraş gibi Bolu'nun da gelenek içerisinde önemli bir yerinin olduğu ifade edilebilir. Zira Bolu'da yetişen Köroğlu, Dertli, Figanî, Dörtdivanlı Hilmi, Âşık Himmet, Dörtdivanlı Âşık Ömer, Rumuzî (Yurt Ansiklopedisi, 1982, s. 1518; Nasrattınoğlu, 1987, s. 54-59) gibi isimler bunun somut bir göstergesi olarak ifade edilebilir. Hasibe Mazıoğlu, Bolu ve çevresinde yetişmiş şairleri tespit etmek için şuara tezkirelerini ve bazı biyografik eserleri taradığını ve Bolu'da Tanzimat'a kadar otuzun üzerinde şair tespit ettiğini belirtir (Mazıoğlu, 1986, s. 39). Ancak Mazıoğlu bunların kaçı âşıktır bu konuda herhangi bir bilgi vermemiştir. Bolu'nun coğrafi konumunun âşıklık geleneğinin burada gelişmesinde ve gelenek içinde önemli bir merkez hâline gelmesinde mühim bir rolünün olduğunu ifade edebiliriz. Nitekim Bolu'nun İmparatorluğun başkenti ve dönemin en önemli kültür merkezi olan İstanbul'a Anadolu'dan giden yol güzergâhlarından biri üzerinde bulunması pek çok âşığın İstanbul'a seyahati sırasında muhtemelen Bolu'dan geçmesine ve belli bir süre burada konaklamasına neden olmuştur. Âşıklar doğaldır ki bu geçişleri ve konaklamaları sırasında hanlarda, kahvehanelerde sanatlarını icra etmişler, yerli âşıklar ve kendileri gibi seyahat hâlinde olan âşıklarla atışmışlar, fasıllar düzenlemişlerdir. Bu durum, Bolu'da âşıklık geleneğine olan ilginin artmasında, geleneğin canlı ve diri kalmasında, yeni âşıkların yetişmesinde ve Bolu'nun da gelenek için önemli bir merkez olmasında mühim rol oynamıştır diyebiliriz.

Bolu âşıklık geleneğinin önemli isimlerinden olan XIX. yüzyıl âşıklarından Geredeli Figanî'nin asıl adı Seyyid Ahmed'dir (Onay 1928, s. 162). Saz şairliğine karşı olan ilgisi, on yaşından itibaren saz çalmasına vesile olur. Dönemin meşhur âşıklarından Dertli, onun yetenekli olduğunu fark ederek Seyyid Ahmed'i yanına çırak alır (Alparslan, 1995, s. 79). Figânî, ustası Dertli ve diğer âşıklar gibi âşıklığın seyahat geleneğine uyarak diyar diyar dolaşır. Rivayetlere göre elli bir yıl seyahat eden Figânî, Anadolu coğrafyası dışında Arabistan ve Irak'a gitmiş, Bağdat, Şam, Halep ve Basra kentlerini gezmiş; bilhassa İstanbul, İzmir, Bursa, Konya, Ankara, Kastamonu şehirlerinde bulunmuştur. Ancak daha çok Gerede'ye yakın yerleşim

yerleri olan Bolu, Bartın, Ereğli, Devrek, Safranbolu, Kastamonu, Çerkeş, Çankırı, Mudurnu ve İzmit gibi yerlerde sanatını icra etmiştir (İvgin, 1994, s. 9). Dertli'nin çırağı olan Figânî, usta-çırak ilişkisini devam ettirmiş ve o da Çankırılı Pinhânî, Âşık Cudî, ve Âşık Nailî'yi yetiştirmiştir. Âşık Nailî ise Yorgansız Hakkı Baba'nın üstadı olmuştur (Albayrak, 2004, s. 30).

Figânî de devrin birçok âşığı gibi şiirlerini hem hece hem de aruz ölçüsü ile söylemiştir. Figanî aruzlu şiirlerinde yabancı kelime ve tamlamalarla dolu bir dil kullanmıştır. Bazı şiirlerindeki mısralar, bir divan şairinin dili kadar ağır, süslü ve terkiplidir. Şiirlerinde, klasik şiirin mecaz ve benzetmelerinden sıkça yararlanmış yine klasik şiirin telmih, teşbih, mübalağa, tenasüp, kinaye, hüsn-i talil, tecahül ü ârif, irsal-ı mesel, lef ü neşr gibi edebî sanatlarını kullanmıştır (Yardımcı, 1999, s. 87-92). Figânî, şiirlerinde genel olarak aşk, dünyanın faniliği, felekten şikâyet, din ve tasavvuf konularını işlemiştir (Tek, 2013).

Âşık Figanî'nin Şiirlerinde Nasihat

Âşık Figanî, XIX. yüzyıl Âşık edebiyatında nasihat geleneğini güçlü bir şekilde sürdüren âşıklardandır. Onun nasihat içerikli dörtlükleri bireysel ahlâkı ve toplumsal düzeni inşa etmeyi hedefleyen çok yönlü bir bilgelik aktarımıdır. Tasavvufî öğretileri halkın gündelik yaşamıyla buluşturan şair, bir yandan faniliği ve ahireti hatırlatırken, diğer yandan bireyin davranışlarını düzenleyen ahlâkî prensipleri ve toplum içinde uyulması gereken kuralları dile getirir.

Âşık Figanî'nin şiirlerinin kısa, tekrarlayıcı hitaplar, "demişler" redifiyle güçlendirilmiş halk bilgeliği ve zaman zaman aruz-hece karışımı vezin tercihleri ile Anadolu halk nasihat geleneğinin biçim ve içeriğe ait özelliklerini taşıdığı görülmektedir.

Figanî'nin nasihat konulu şiirleri üç ana başlıkta değerlendirilebilir:

1. Dinî ve Tasavvufî Nasihatler

1.1. Tevekkül ve Kanaat

"Allah'a güvenmek" anlamındaki vekl kökünden türeyen tevekkül, "birinin işini üstüne alma, birine güvence verme; birine işini havale etme, ona güvenme" anlamına gelir. Dinî ve tasavvufî bir terim olarak ise "bir kimsenin kendini Allah'a teslim etmesi, rızkında ve işlerinde Allah'ı kefil bilip sadece O'na güvenmesi" şeklinde tanımlanmaktadır (Çağrıcı, 2012, s. 1). Figanî,

> "Ferda içün merak eyleme ey dil
> Hazret-i Allah'tır rızkına kefil" (İvgin, 1994, s. 38)

dizelerinde tevekkülün önemini açıkça dile getirir. Bireyin geleceğe dair kaygı taşımasının beyhude olduğunu vurgulayan Figanî, zira rızkın Allah'ın teminatı altında olduğunu belirtir. Tasavvufî gelenekte tevekkül, kulun iradesini tümüyle Allah'a teslim etmesi olarak yorumlanır. Figanî bu anlayışı burada halkın

anlayabileceği yalın bir dille aktarır. Dörtlükteki söylem, halk arasında sıkça dile getirilen "Rızkı veren Allah'tır." sözünün şiir formunda bir yankısıdır. Yine o,

"Tut tevekkül babını hem evvel ol hem ahir ol." (İvgin, 1994, s. 107)

diyerek "evvel" ve "ahir" zaman düzleminde tevekkülün sürekli bir vasıf olduğunu vurgular. O, tevekkülün geçici bir ruh hâli değil, hayatın başlangıcından sonuna kadar sürdürülmesi gereken bir disiplin olduğunu belirtir. Figanî,

"Fakir ol ağniyâ ol, kıl kanaat Hakk'a makbul ol*"* (İvgin, 1994, s. 60)

dizesinde ise kanaat erdemini ön plana çıkarır. Kanaat hem tasavvufî hem de ahlâkî bir değer olarak bireyin hırs ve tamah duygularına karşı bir kalkan görevi görür. Figanî, bu düşünceyi dile getirirken özellikle "fakirlik" ile "zenginlik" arasındaki toplumsal uçurumu ortadan kaldırmaya çalışan bir bakış açısı geliştirir. Ona göre asıl değer, maddi bollukta değil, kanaatin getirdiği manevi huzurdadır.

1.2. Nefis Terbiyesi ve Kalp Temizliği

Tasavvufta nefis denilince şer ve günahın kaynağı olan "kötü huy ve süflî arzuların tamamı" anlamına gelen ve kötülüğü emreden nefis anlaşılır. Kötülük sebebi olması bakımından şeytanın iş birlikçisi sayılan nefis, insanın içindeki en büyük düşman olduğundan "Allah'ım! Bir an bile beni nefsimle baş başa bırakma!" diye dua edilir. Mutasavvıflara göre nefis, insanın putudur. Hakk'a ulaşmak için ise nefis putunu kırmak gerekir (Uludağ, 2006, s. 527-528). Figanî,

"İnsan isen olma nefsine esir
Nefsini kendine kul et, ol emir." (İvgin, 1994, s. 38)

mısralarıyla kişinin "insan" sıfatına bürünebilmesi için nefsinin esiri değil, nefsine hükmeden bir konumda olması gerektiğini vurgular. Hayvanî arzu ve isteklere boyun eğen, nefsini dizginlemeyen kişi ona göre insan değildir.

Figanî'ye göre ibadetin özü kalp temizliği ve gönül inceliğidir. Asıl olan dış görünüş değil, kalbin temizliğidir. Bu yaklaşım, tasavvufî terbiyede "kalb-i selim" anlayışına karşılık gelir. Ayrıca o, dinî-tasavvufî anlayışıyla ibadetin yalnızca zahirî bir ritüel olmadığını, asıl olanın iç arınma olduğunu söyler. Onun için din, biçimsel ritüellerden ibaret değil; kalpte ve davranışta tezahür eden bir ahlâk bütünüdür. Bu aslında İslam ahlâkının ve tasavvufun özüdür. İşte Figanî bu düşüncelerini,

"Suretin gözetme, sîretin pak ol
İçerden içeri taharet eyle" (İvgin, 1994, s. 21)
"Dil kırma sakın, ahiri kendin kırılırsın
İncitme canı, etme zulüm, kalb-i selim ol" (İvgin, 1994, s. 47)

mısralarıyla dile getirir.

1.3. Dünyanın Faniliği, Ölüm ve Ahiret Hazırlığı

"Cihan zıll-ı hayal derdine em et
Ölmeden öl kabrin ziyaret eyle" (İvgin, 1994, s. 21)
"Fikreyle Figanî âlem hayaldir

Elbet bir kemalde bir zeval olur." (İvgin, 1994, s. 34)

"Cihan zıll-ı hayal ibret-nümadır gördüğün rüya" (İvgin, 1994, s. 55)

"Bu dünya kimseye bâkî değildir ey gözüm nuru
Nice şahlar beka mülkünde varmış bir nişan tutmuş." (İvgin, 1994, s. 86)

"Fani dünya hep hayal girsen eğer bin yaşına" (İvgin, 1994, s. 101)

"Baki mi sandan Figanî sen bu dünya malını
Akıbet vardır ölüm bir dem o da rüya olur" (İvgin, 1994, s. 126)

mısralarıyla dünyayı, tasavvuf geleneğinde de sıkça geçen "zıll-ı hayal" yani aldatıcı bir gölge "hayal âlemi", "gölge oyunu" olarak ifade eden Figanî, dünyayı aldatıcı, geçici bir yer olarak niteler.

Dizeleriyle dünyanın geçiciliğini ve ölümün kaçınılmazlığını hatırlatan şair, en güçlü hükümdarların bile dünyada kalıcı olamadığını, toplumsal statülerin bile ölüm karşısında anlamsızlaştığını vurgular. Bu yaklaşım, Kur'an'daki "Her nefis ölümü tadacaktır" (Âl-i İmrân, 185) ayetinin ve halk irfanındaki "Dünya malı dünyada kalır." düşüncesinin şiir diline yansımasıdır. Figanî'nin amacı, bireyi gafletten uyandırmak, ölümü unutturmamak ve ahiret hazırlığına çağırmaktır.

2. Ahlâkî Nasihatler

2.1. Doğruluk ve Sözünde Durma

Figanî'ye göre yiğitliğin ölçüsü doğruluk ve sabitkadem olmak yani verdiği karardan ve sözden dönmemektir. Gerçek yiğit, sözünde duran kimsedir. Bu yaklaşım, İslam ahlâkında "Mümin sözünde durur." prensibine ve halk kültüründe sıkça kullanılan "Er kişinin sözü senettir." atasözüne doğrudan bir gönderme niteliği taşır. O, bu düşüncesini,

"İkrarından dönmez er olan bir er
And içme er isen bir sözün yeter" (İvgin, 1994, s. 38)

mısralarıyla ifade eder. Burada "and içme" ifadesi özellikle dikkat çekicidir. Zira şair, erkekliğin ve erdemin ölçüsünü gereksiz yeminlerden uzak durmakla açıklar. Böylece dürüstlüğü içselleştirilmiş bir karakter özelliği olarak ortaya koyar. Figanî,

"Biri yapar, binin günahı gider
Küçük işler, büyük kayar demişler." (İvgin, 1994, s. 38)

mısralarıyla da davranış-sonuç ilişkisini hukuksal ve ahlaksal bir bağlamda ele alır: Küçük hataların zincirleme etkileri toplumsal düzene zarar verebilir. Küçük görünen bir yanlış davranış bile büyük bir toplumsal kırılmaya sebep olabilir. Figanî, "demişler" redifiyle de halk otoritesine başvurarak bu söylemi normatif bir kabul haline getirir.

2.2. Dil Terbiyesi ve Kötü Sözden Sakınma

Kişinin bireysel ve toplumsal ilişkilerinde dikkat etmesi gereken en önemli hususlardan biri dildir. Bu ehemmiyetinden dolayı "Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.", "Dilim seni dilim dilim dileyim, her başıma geleni senden bileyim." gibi ilk etapta hemen aklımıza gelen dilin olumlu ve olumsuz yönlerini anlatan onlarca atasözü vardır. Figanî de dili kontrol etmeyi ahlakın temel şartlarından biri olarak görür ve bu bağlamda da

> "Kötü söz kalp akçe nice lebinden
> Sonra varır sahibine mal olur." (İvgin, 1994, s. 34)

mısralarıyla dilin gücüne ve sorumluluğuna dikkat çeker. Kötü söz, sahibini lekeleyen bir mühür gibidir ve o, yalnızca muhataba zarar vermekle kalmaz; aynı zamanda sahibine geri döner. Bu anlayış, İslam ahlâkında "İnsanı en çok hataya sürükleyen organ dildir." düsturunun şiire yansımasıdır. Güzel söz gönülleri fethedip kişiyi Allah katında makbul kılarken; kötü söz, dostu bile düşman yapmaktadır.

2.3. Tevazu ve Kibirden Sakınma

Tevazuyu bireyin toplum içindeki hayatta kalma stratejisinin bir parçası olarak değerlendiren Figanî,

> "Tekebbürlük edersin, kimseyi asla beğenmezsin" (İvgin, 1994, s. 76)

> "Tekebbür olma azizim bir ferde cümleyi bir bil." (İvgin, 1994, s. 86)

> "Nene mağrur olursun, ademidensin be hey ahmak" (İvgin, 1994, s. 76)

diyerek de insana onun yaradılışça fani olduğunu ve insanın yaratılış itibarıyla topraktan geldiğini hatırlatarak kibrin anlamsızlığını ortaya koyar. Bu, İslami öğretilerle birlikte halk irfanına da yaslanan bir hatırlatmadır. Kişi ne kadar büyük görünse de aslında fâni bir kuldur. Figanî'nin kibir eleştirisi sadece ahlaksal bir uyarı değil aynı zamanda sosyal bir çözülmeye karşı da bir önlemdir. Kibir ve gururun insana yakışmadığını, her insanın fani olduğunu sıkça vurgulayan âşık, bu yönüyle bireyin hem kendini hem de ilişkilerini düzenleyecek bir ahlâk anlayışı ortaya koyar. O, kibrin toplumsal bağları erozyona uğrattığı gibi kibirli kişilerin de toplumdan ve yaratıcıdan uzaklaştığını ifade eder. Figanî bu mısralarda tevazuyu ön plana çıkararak insanı insan yapanın ve asıl erdemin kibir değil alçakgönüllülük olduğunu vurgular.

2.4. Sabır

Atalarımız sabrın sonu selamettir diyerek sabırlı olmanın önemine dikkat çekmişlerdir. Aynı zamanda insan kanaatkâr olmalı yani azla yetinip elindekine razı olmalı, kendisinin ve sorumluluğu altında bulunanların ihtiyaçlarını asgari ölçüde karşılayabileceği maddî imkânlarla iktifa edip başkalarının elindeki şeylere göz dikmemeli, aşırı kazanma hırsında olmamalıdır (Çağrıcı, 2001, s. 289).

Figanî,

"Figanî sabır kıl gel eyleme şekva sen bu hâlinden
Hakikat bir vakit olmaz Huda'nın emri hiç tağyir" (İvgin, 1994, s. 84)

mısralarında sabrın, ilahî takdirin değişmezliği karşısında insana düşen doğru tavır olduğunu belirtir ve şikâyet etmek yerine sabretmeyi öğütler. O, Allah'ın hükmünün değişmeyeceğini hatırlatarak tevekkül anlayışını pekiştirmeye çalışır. Yine,

"Yahşi söz sabr ü kanaat kimde var ihya olur" (İvgin, 1994, s. 127)

diyerek sabrın, bireyin ahlaki erdemleri arasında önemli bir yere sahip olduğunu ifade eder. Figanî, kanaatkâr olan, sabreden ve dilini güzel sözlerle süsleyen kişinin toplum nezdinde saygınlık kazanırken ruhsal anlamda da dirlik ve huzura kavuşacağını vurgular. Dolayısıyla Figanî bu mısralarda sabrı bireysel olgunlaşmanın ve toplumsal huzurun anahtarı olarak görür. O, sabrı Allah'ın takdiri karşısında tevekkülün göstergesi olarak yorumlarken aynı zamanda onu kanaat ve güzel sözle bütünleştirerek insanı ahlaki olgunluğa eriştiren bir değer olarak sunar.

3. Toplumsal Nasihatler

3.1. İstişare ve Meclis Adabı

Toplumsal düzen ve dayanışma, Figanî'nin nasihatlerinde önemli bir yer tutar. İstişare ve meclis adabı, onun şiirlerinde öne çıkan konulardandır. O,

"Danışmayan düzde yolun şaşırır
Danışan dağları aşar demişler." (İvgin, 1994, s. 39)

mısralarıyla istişare geleneğinin toplumsal düzen için önemini ve işlevini şiirsel olarak formüle eder. Figanî, karar alma süreçlerini bireysel özneden kolektif akla kaydırarak, toplumda bilgi ve tecrübe paylaşımının önemini vurgular. Retorik açıdan "demişler" kalıbı, toplumsal hafızayı ve ortak bilgelik kaynağını göstererek bunun yalnızca şairin kişisel talimatı değil, aynı zamanda geleneksel bir norm olduğu da vurgulanmış olur. Bu, Anadolu halk kültüründe "Akıl akıldan üstündür." atasözünün şiirsel karşılığıdır.

"Olduğu mecliste sözün bilmeli
Cevherini taşa çaldırmamalı." (İvgin, 1994, s. 22)

diyen Figanî, meclis adabı konusunda da öğüt verir. Meclis adabı, Figanî'nin toplumsal etik repertuarının önemli bir parçasıdır. Konuşma-zamanlama ve konuşmanın muhatabına göre ayarlanması gerektiğini belirten âşık, "cevher" metaforu ile değerli sözün özenle muhafaza edilmesi gerektiğini; "taşa çaldırmak" deyimi ile de değerli sözün ilgisiz muhatapta heba olacağını anlatmaya çalışır.

Yine,

"Sofrada elin gözet, mecliste dil, meşhur kelam" (İvgin, 1994, s. 122)

mısrasıyla meclislerde kişinin konuşma ve dinleme adabıyla yemek adabına da dikkat etmesi gerektiğini ifade eder. Şair, böylece hem görgü kurallarını hem de toplumsal uyumu korumayı amaçlar.

3.2. Arkadaş Seçimi

"Kiminle ülfet eylersen evvel aslın sual eyle" (İvgin, 1994, s. 60)

"Uğursuz kişiyle arkadaş olma
Kuru yanında yaş yanar demişler" (İvgin, 1994, s. 41)

diyen Figanî, "Asil azmaz, bal kokmaz." atasözünü bize hatırlatmakta ve insanın dostluk, arkadaşlık kuracağı kimsenin soyunu, sopunu araştırıp ailesi, soyu bilinen, temiz, doğru ve düzgün insanlarla arkadaşlık, dostluk kurulması gerektiğini öğütlemekte; uğursuz kişilerle arkadaş olanların onlarla aynı kefede değerlendirileceğini ve onların yaptıklarından kendisinin de sorumlu olacağını hatırlatmaktadır. O, bu bağlamda da

"Yanaşma bab-ı namerde firar et ihtiyar olma
Namerdin gülistanında yılan gördüm çiyan gördüm" *(İvgin, 1994, s. 73)*

"Varma namerd meclisinden fâriğ ol eyle firar" (İvgin, 1994, s. 104)

"Zarar gelmez sakın korkma danış her müşkülün merde" (İvgin, 1994, s. 60)

mısralarında namertlerle dostluk kurulmaması, onların meclislerinden uzak durulması gerektiğini söylerken; mert insanlardan ise hiçbir zaman kötülük gelmeyeceğini ve her sıkıntının onlarla paylaşılabileceğini belirtir. Âşık, "Her yüze güleni dost sanma sakın" mısrası ile de yine dostluk konusunda ihtiyatlı olunması gerektiğini vurgular ve bireyin sahte dostluklara aldanmaması gerektiğini dile getirir. Zira dostluğu yalnızca dış görünüşe dayandırmak, bireyi aldatır. Figanî'nin bu mısrası Anadolu halk kültüründe sıkça rastlanan "Her yüze gülen dost olmaz." atasözüyle paralellik gösterir ve sosyal ilişkilerde dikkatli olmayı öğütler.

3.3. Birlik ve Gariplere Sahip Çıkma

Toplumun bir parçası olan birey, zorlukları, engelleri, sıkıntıları her zaman kendi başına aşamaz. Kimi işleri de yardımlaşarak daha kısa bir zamanda ve daha kolay bir şekilde yapar. Yine topluluktan ayrılan, yalnız ve başına buyruk hareket eden kişi çeşitli tehlikelere de açık hâle gelir. "Birlikten kuvvet doğar.", "Yalnız taş duvar olmaz.", "Bir elin nesi var, iki elin sesi var." gibi onlarca atasözü bu düşünceyi ifade eder. Figanî de;

"Sürüden ayrılan kuzuyu
Ya kurt kapar ya kuş kapar" (İvgin, 1994, s. 41)

mısralarıyla dile getirir.

Figanî'ye göre toplumsal merhamet ve cömertlik önemli bir erdemdir. O, toplumun ekonomik yönden zayıf kesimlerine sahip çıkmanın dinî, toplumsal ve

ahlâkî bir görev olduğunu ifade eder ve bu düşüncesini,

> "Fukarayı boş döndürme kapından
> Karışık çok kaza savar demişler" (İvgin, 1994, s. 40)
>
> "Garipleri gözet, bağrı taş olma
> Civanmert ol, nakesler eş olma" (İvgin, 1994, s. 41)

dizeleriyle ifade eder. Figanî, garipleri, fakir, fukarayı gözetmeyen kimselerin ancak bağrı taş olan cimriler olduğunu ve er olan kişinin bunlar gibi hareket etmeyip "civanmert" olması gerektiğini belirtir. Nitekim yiğitlik yalnız cesaretle değil, cömertlikle de olmaktadır. O, fakire yardım etmenin yalnızca bireysel bir erdem değil, toplumsal musibetlerden koruyucu bir işlev gördüğünü söyler. Bu, aynı zamanda "Sadaka belayı def eder." inancının da şiirsel bir yansımasıdır.

Sonuç

Âşık Figanî'nin nasihat şiirleri, öncelikle dinî ve tasavvufî öğretiler çerçevesinde şekillenir. Tevekkül, sabır ve kanaat gibi değerler onun dörtlüklerinde yalnızca bireysel huzurun temeli olarak değil, aynı zamanda toplumsal düzenin dayanakları olarak sunulur. Ölümün kaçınılmazlığı ve dünyanın faniliği üzerine yaptığı hatırlatmalar, bireyi sürekli bir muhasebeye davet eder. Tasavvufî literatürde sıkça rastlanan "Dünya bir hayaldir." anlayışının halk şiirindeki temsilcilerinden biri olan Figanî, bireyin kalbini arındırmasını, hakikate yönelmesini ve mürşid-i kâmil rehberliğinde manevi olgunluğa erişmesini öğütler. Bu yönüyle onun nasihat şiirleri, bireyin inanç dünyasını şekillendiren birer irfan metni niteliği taşır.

Ahlâkî öğütler ise Figanî'nin şiirlerinde oldukça güçlü bir yer tutar. Doğruluk, sözünde durma, dil terbiyesi ve tevazu, onun dörtlüklerinde erdemli yaşamın temel koşulları olarak belirir. Kötü sözün toplumsal düzeni bozucu etkisine karşı bireyi uyaran şair, dilin sorumluluğunu şiirsel imgeler aracılığıyla somutlaştırır. Kibir ve ikiyüzlülüğe yönelttiği eleştiriler, yalnızca bireysel ahlâkî zaafların değil, toplumsal çözülmenin de kaynağına işaret eder. Figanî'nin ahlâk anlayışı, İslâmî öğretilerle halk kültürünü bir araya getirerek bireyin iç dünyasını olduğu kadar dış dünyadaki davranışlarını da şekillendirmeyi hedefler.

Toplumsal öğütlerde ise şairin, halk kültürü ve gündelik yaşam pratiklerinden yoğun biçimde beslendiği görülür. Danışmanın, meclis adabının, yardımlaşmanın, arkadaş seçiminin önemi onun dörtlüklerinde sıkça vurgulanır. Figanî, gariplere sahip çıkmanın, fukaraya destek olmanın ve birlikten ayrılmamanın yalnızca toplumsal huzurun değil, aynı zamanda dini bir sorumluluğun da gereği olduğunu ifade eder. Böylece onun nasihat şiirleri, birey-toplum ilişkisinde dengeyi sağlayan bir ahlâk rehberi işlevi görür.

Bütün bu unsurlar değerlendirildiğinde Âşık Figanî'nin nasihat şiirleri, yalnızca bir şairin bireysel tecrübelerinin yansıması değil, aynı zamanda bir toplumun inanç ve değer dünyasının da taşıyıcısıdır. Onun şiirlerinde dinî, ahlâkî ve toplumsal öğütler

birbirini tamamlayan halkalar şeklinde bütünleşir. Bu bütünlük hem bireysel maneviyatın gelişmesini hem de toplumsal düzenin korunmasını hedefler. Figanî bu yönüyle sadece bir âşık değil; halkın inanç, ahlâk ve sosyal yaşamını düzenleyen bir "irfan rehberi" konumuna yükselir. Dolayısıyla onun nasihat şiirleri, Âşık edebiyatının işlevsel yönünü en güçlü biçimde ortaya koyan örnekler arasında değerlendirilebilir.

Kaynakça | References

Albayrak, N. (2004). *Ansiklopedik halk edebiyatı terimleri sözlüğü*, L&M Yayınları.

Alparslan, C. (1995). *Bolu'nun kültürel değerleri âşık Dertli, âşık Figanî ve Köroğlu,* Bolu Kalkınma ve Tanıtma Vakfı.

Anaz, Z. ve Arı, B. (2018). Âşık Feymanî'de nasihat, *The Journal of Academic Social Science Studies,* (18), 215-230.

Artun, E. (2001). *Âşıklık geleneği ve âşık edebiyatı*, Akçağ Yayınları.

Artun, E. (2008). *Âşık edebiyatı araştırmaları,* Kitabevi.

Başgöz, İ. (1968). *İzahlı halk edebiyatı antolojisi*, Ararat Yayınevi.

Çağrıcı, M. (2001). Kanaat, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (24), 289-290.

Çağrıcı, M. (2012). Tevekkül, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (41), 1-2.

Doğan, C. (2025). "Erzincan'lı Âşık Dursun Hazani'nin Saz İcrâcılığında Gelenek ve Yorum: Usta-Çırak İlişkisi Bağlamında Bir Âşığın Kimliği", *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, *25*(3), 1710-1729. https://doi.org/10.11616/asbi.1742593

Doğan, F. (2023). Türk saz (âşık) şiirinde nasihat", *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi,* (37), 569-597.

İvgin, H. (1994). *Geredeli âşık Figanî*, Kültür Bakanlığı Yayınları.

Karakaş, A. (2021). "Âşık Dursun Yeşiloğlu'nun Şiirlerinde Nasihat (Öğütleme)", *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (25), 519-528.

Kundakcı, M. (2019). "Moldo Kılıç, Isak Şaybekov ve Kalık Akıyev'in 'Zelzele' Temalı Şiirlerinde Toplumsal Eleştiri", *Uluslararası Uygur Araştırmaları Dergisi*, (13), 115-129.

Mazıoğlu, H. (1987, 2-4 Mayıs 1986). Bolu ve Çevresinden Yetişen Şairler ve Dertli, *Bolu İli Halk Edebiyatı Sempozyumu,* Bolu.

Nasrattınoğlu, İ. Ü. (1987, 2-4 Mayıs 1986). "Sofya'da Bulunan Bir Cönkte Yer Alan Şair Dertli ve Bolulu Diğer Üç Ozan", *Bolu İli Halk Edebiyatı Sempozyumu,* Bolu.

Onay, A. T. (1928) *Âşık Derdli hayatı, divanı*, Bolu Vilayet Matbaası.

Tek, R. (2013). Figanî, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/figani-seyyid-ahmed

Uludağ, S. (2006). Nefis, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (32), 526-529.

Yardımcı, M. (1999). Âşık Figanî'de klasik Türk şiirinin etkileri, *Folklor/Edebiyat Dergisi,* V(20), 79-92.

Yıldırım, D. (1999). Dede Korkut'tan Ozan Barış'a Dönüşüm, *Türk Dili*, (570), 505-530.

Yurt Ansiklopedisi (1982). Bolu, (2), 1461-1462.

Extended Abstract

Minstrel literature, which began to take shape in the late fifteenth and early sixteenth centuries, constitutes an important branch of Turkish literature that was reshaped in the Anatolian geography under the influence of various factors, while preserving the centuries-old literary traditions of the Turks. Some of the finest examples of Turkish folk philosophy are encountered in the products of minstrel literature. The social, political, and military events of the period, the people's attitudes toward these events, their joys and sorrows, worldviews, perspectives on life, and opinions about rulers have been transmitted to us through the works of this literary tradition. In the minstrel poetic style, didactic (instructive) poems are referred to as *nasihat* (advice). Etymologically derived from the Arabic root *nush*, corresponding to *pend* in Persian and *öğüt* in Turkish, the concept of *nasihat* has assumed a fundamental function in preserving moral values and guiding the individual toward spiritual maturation. In this respect, advice has historically served as an important instrument for the transmission of cultural and religious codes.

In the poetry of minstrels, *nasihat* appears as an element with both individual and social functions. As spokesmen of the people, minstrels articulated the disruptions observed within society and adopted an advisory stance aimed at correcting them. Geredeli Figanî, a nineteenth-century minstrel and one of the prominent representatives of the Bolu minstrel tradition, is among those who strongly sustained the tradition of *nasihat* in minstrel literature. His advisory quatrains convey a multidimensional wisdom that seeks to construct both individual morality and social order. By integrating Sufi teachings with everyday life, the poet reminds his audience of the transience of the world and the reality of the hereafter, while simultaneously articulating moral principles that regulate individual behavior and social norms.

The advisory poems of Âşık Figanî are primarily shaped within the framework of religious and Sufi teachings. Values such as trust in God (tawakkul), patience, and contentment are presented in his quatrains not only as the foundations of individual tranquility but also as the pillars of social order. His reminders of the inevitability of death and the transience of the world invite the individual to constant self-examination. As one of the representatives in folk poetry of the Sufi notion that "the world is but an illusion," Figanî advises individuals to purify their

hearts, orient themselves toward truth, and attain spiritual maturity under the guidance of a perfected spiritual master (*mürşid-i kâmil*). In this respect, his advisory poems function as texts of wisdom that shape the individual's world of belief.

Moral counsel occupies a significant place in Figanî's poetry. Truthfulness, fidelity to one's word, discipline of speech, and humility emerge as fundamental conditions for a virtuous life. Warning the individual against the socially disruptive effects of harmful speech, the poet concretizes the responsibility of language through poetic imagery. His criticism of arrogance and hypocrisy points not only to individual moral weaknesses but also to the sources of social disintegration. By combining Islamic teachings with folk culture, Figanî's moral understanding seeks to shape not only the inner world of the individual but also conduct within the social sphere.

In his social advice, the poet draws extensively on folk culture and the practices of everyday life. The importance of consultation, decorum in assemblies, mutual assistance, and careful selection of friends is frequently emphasized in his quatrains. Figanî asserts that supporting the poor, protecting the vulnerable, and maintaining unity are not only requirements for social harmony but also religious responsibilities. Thus, his advisory poems function as a moral guide that ensures balance in the relationship between the individual and society. They also reflect the educational role of oral literature in preserving communal ethics.

From a literary perspective, Figanî's poems reflect the advisory tradition through repetition, direct address, concise expression, and proverbial wisdom. The coexistence of folk and classical poetic elements also reveals the aesthetic richness of his poetic style.

When all these elements are considered, the advisory poems of Âşık Figanî are not merely reflections of a poet's personal experiences but also carriers of a society's system of belief and values. In his poetry, religious, moral, and social counsels merge into complementary components. This unity aims both at the development of individual spirituality and the preservation of social order. In this sense, Figanî rises beyond the identity of a minstrel to become a "guide of wisdom" who shapes the faith, morality, and social life of the people. Therefore, his advisory poems can be regarded as among the most powerful examples that demonstrate the functional dimension of minstrel literature.